

Ю. О. Гаман,

економіст 1 категорії Департаменту пруденційного нагляду
Генерального департаменту банківського нагляду
Національного банку України

РЕСУРСНА БАЗА ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ЗДІЙСНЕННЯ БАНКІВСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ

Вітчизняні вчені у своїх дослідженнях наводять аргументи стосовно того, що заощадження сімейних господарств є єдиним джерелом чистих інвестицій у закритій економічній системі [2, с. 147], що можна зобразити так (рис. 1).

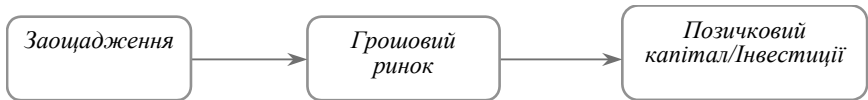

Рис. 1. Трансформація заощаджень в позичковий капітал

У національній економічній системі заощадження фізичних осіб є основним внутрішнім джерелом формування позичкового капіталу та інвестицій. Трансформація заощаджень домогосподарств в позичковий капітал здійснюється через механізм грошового ринку, посередниками на якому виступають банківські установи [2, с. 149].

Ефективне функціонування банківської системи полягає у виконанні однієї з головних її функцій — забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів шляхом акумулювання грошових нагромаджень, доходів і збережень юридичних і фізичних осіб і подальшого перетворення їх у позичковий капітал.

Залучення ресурсів для банку є частиною основної його діяльності, пріоритетним завданням, яке історично відіграє первинну і визначальну роль відносно активних операцій. Банківські ресурси становлять фінансові ресурси банку, що складаються із власних, залучених і запозичених коштів.

Залучені кошти є найбільш питомою частиною ресурсної бази банків, яка в кілька разів перевищує його власні та запозичені кошти (рис. 2).

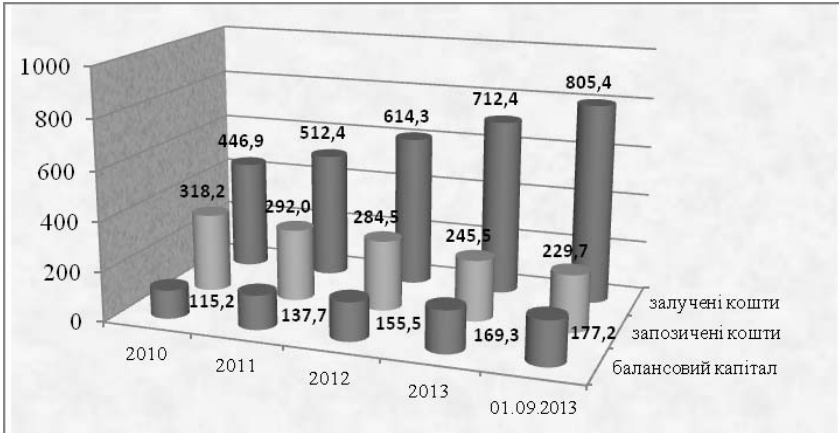

Рис. 2 Структура ресурсної бази банків України, млрд грн

Основна питома вага у структурі залучених коштів банків належить коштам фізичних осіб (рис. 3). Зростає не тільки абсолютне значення коштів фізичних, а й їхня питома вага і в структурі загальних зобов'язань банківської системи (рис. 4). Також покращується і сама структура депозитів фізичних осіб, на що вказує постійне збільшення частки довгострокових вкладів у їх загальному обсязі (2010 — 24,3 %, 2011 — 31,4 %, 2012 — 33,1 %, 2013 — 34,7 %, 01.09.2013 — 37,7 %).

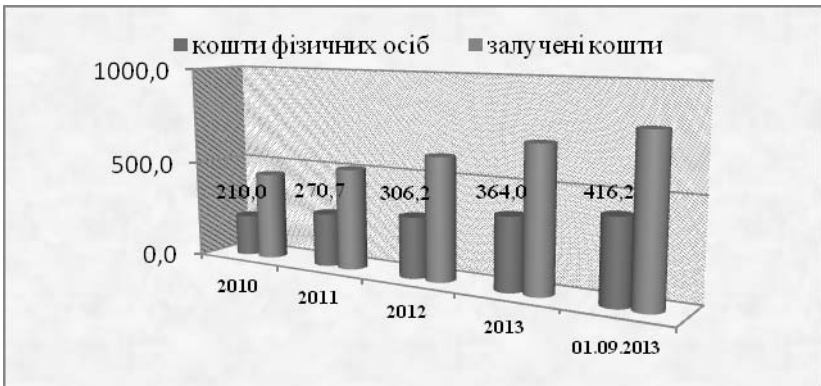

Рис. 3 Обсяг коштів фізичних осіб по відношенню до залучених коштів, млрд грн

Ресурси банків відіграють первинну роль відносно активних операцій. У структурі активів вітчизняних банків найбільшу питому вагу займають кредитні операції (2010 — 70,2 %, 2011 — 64,6 %, 2012 — 63,1 %, 2013 — 61,3 %), в яких значуще значення належить кредитуванню юридичних осіб (2010 — 64,6 %, 2011 — 73,5 %, 2012 — 77,1 % 2013 — 79,2 %).

Варто зазначити, що довгострокове банківське кредитування має фактично інвестиційну природу.

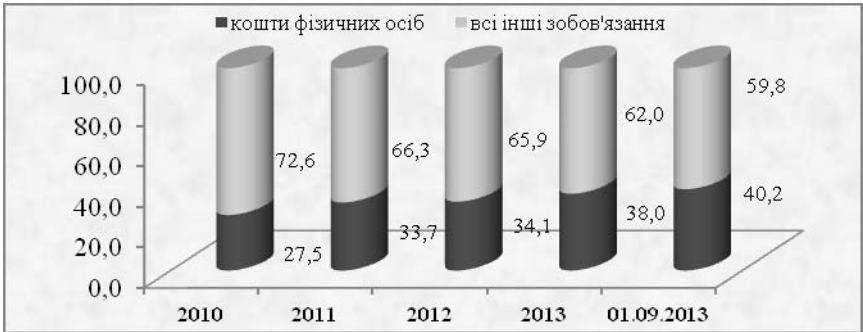

Рис. 4 Питома вага коштів фізичних осіб у структурі зобов'язань банківської системи України, %

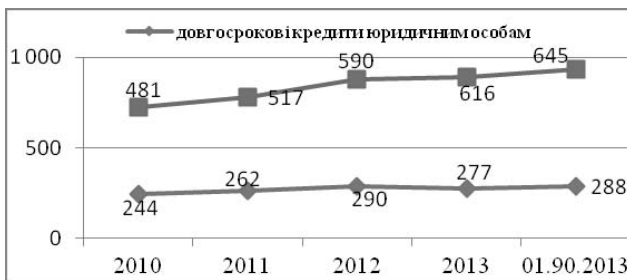

Рис. 5 Темпи росту кредитування юридичних осіб, у тому числі довгострокового, млрд. грн.

У свою чергу інвестиційна діяльність тісно пов'язана з інноваціями, оскільки саме інвестування є фінансовою основою створення та впровадження. Вітчизняні банки здійснюють довгострокове кредитування в незначних обсягах, темпи росту якого менші за темп росту кредитування юридичних осіб (рис. 5), що свідчить про те, що українські банки віддають перевагу проектам, здатним давати прибутки в максимально короткі терміни. Додатковим аргументом у цьому твер-

дження є напрямки вкладання коштів у діяльність суб'єктів господарської діяльності за видом економічної діяльності (рис. 6), де найбільшу частку займають кредити надані підприємствам оптової та роздрібною торгівлі (за станом на 01.01.2013 — 35,6 %).

Банківське інвестиційне кредитування здійснюється у довгостроковій формі і є визначальним чинником підвищення ефективності діяльності підприємств. Для здійснення довгострокового кредитування необхідно проводити заходи з покращення ресурсної бази банків через стимулювання залучення довгострокових вкладів і поліпшення інвестиційного клімату в країні, задля зменшення ризику дострокового складення коштів.

Список літератури:

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексєєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2004. — 599 с.
2. Гроші та кредит: Підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2001. — 602 с.
3. <http://www.bank.gov.ua/>.

УДК 336.77(063)

М. Ю. Богачева,

к.э.н., доцент кафедри «Банковское дело»,
ФГБОУ ВПО «РЭУ им. Г.В. Плеханова»

ПРОБЛЕМЫ КРЕДИТОВАНИЯ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ В РОССИИ

В вопросе развития и поддержания реального сектора экономики немаловажная роль отводится коммерческим банкам, которые, являясь финансовыми посредниками, аккумулируют значительные объемы денежных ресурсов. Например, общий объем средств клиентов в российских банках, включая депозитные и сберегательные сертификаты, по состоянию на 01.09.2013 года равен 33 451 млрд руб. При этом по сравнению с 01.01.2013 года данная величина выросла на 11 % [2].

По состоянию на 01.01.2013 года задолженность по кредитам и прочим размещенным средствам, предоставленным нефинансовым организациям, составила 19 971 млрд руб. Однако анализ ди-